

כוחה של קהילה להמעיט צער
שבעולם¹

ליאורה אילון

[Text to accompany Episode 21 of the "Voices of Women at Wartime" podcast produced by the Center for Women's Justice and hosted by Rivkah Lubitch. Starts at minute 13](#)

"בְּכֹן תִּבְכֶּה בְּלִילָה" (איכה א,ב)

"בְּלִילָה" שכל הבוכה בלילה, השומע קולו בוכה כנגדו'. (תלמוד בבלי, סנהדרין קד ע"ב)

"בְּכֹן תִּבְכֶּה" אינו אלא לשון ציווי. חייב אדם לבכות בצערו של שכנו שמת עליו בנו. לא כל שכן, בצערה של שכנתו, שמת עליה בנה, או מתה עליה בתה. שכך הוא נוטל מעט ממנה או ממנו, ומשים עצמו מעט כשכנתו או כשכנו.

"בְּלִילָה". שכן ביום שכניו רואים בו את צערו, ואף בוכים עמו. בלילה, שרוי אדם בצערו לבדו, ועל כך נאמר "בְּכֹן תִּבְכֶּה בְּלִילָה". שיהיו שכנו ושכנתו בוכים עמו בלילה, ומשנחלקים הבכי והצער, הם מתמעטים במקצת בעולם.

*

מעשה באשה אחת, שכנתו של רבן גמליאל, שמת בנה. והייתה בוכה עליו בלילה.

¹ מדרש זה יופיע בדרשוני: מדרשי-נשים כרך ג' בעריכת תמר ביאלה.

שמע רבן גמליאל קולה, ובכה כנגדה עד שנשרו ריסי עיניו.

למחר הכירו בו תלמידיו, והוציאו משכונתו. (תלמוד בבלי סנהדרין קד ע"ב)

והרי קיים רבן גמליאל מה שכתוב, "בְּכֹן תִּבְכֶּה בְּלִילָה" (איכה א,ב) ולמה הוציאו משכונתו?

אמרו תלמידיו: שנשרו ריסי עיניו. לפי שהיה בוכה לבדו, ואין שכניו ושכנותיו שומעים בכיו, ולא היו בוכים איתו על אותה שכנה. לפיכך הוציאו משכונתו.

שהייתה אותה אישה בעיניהם כאברהם אבינו, עליו נאמר:

'למה היה אברהם אבינו דומה? לצלוחית של פפלוסימון מוקפת צמיד פתיל, ומונחת בזווית, ולא היה ריחה נודף. כיוון שנטלטלה נדף ריחה, כך אמר הקדוש ברוך הוא לאברהם אבינו טלטל עצמך ממקום למקום ושמך מתגדל בעולם "לך לך". (בראשית יב, א)'

ביקשו התלמידים להוציא אותה משכונתה, שתהא מטלטלת בעולם, מחזרת אחר השכונות, מבכה את בנה, ויהא קולה כשופר ההולך מסוף העולם ועד סופו, וקורא: "בְּכֹן תִּבְכֶּה בְּלִילָה", שקהילת ישראל אתם. ולא יהא רבן גמליאל בוכה עליה לבדו בלילה, אלא יהיו אנשי קהילתו והקהילות כולן בוכים עמהם יחד, ובכך, יתמעט במקצת הצער בעולם.

וכיוון שניטלטלה בשכונותיהם, היו בוכים עמה אנשי השכונות, והיו דמעותיהם מזככות נפשותיהם. ומשכך, נחה דעתה, ומצאה מעט מנוח לנפשה.

הערות

למה היה אברהם אבינו דומה - בראשית רבה לט סימן ב (מהד' תו"א עמ' 366). צלוחית של פפלוסימון – בושם יקר שאדם מתבשם בו וריחו נודף מרחוק, כך היה שמעו של אברהם הולך בכל הארצות.

The Power of a Community to Diminish Suffering in the World²

Liora Ayalon

Cry, she will cry at night. (Lamentations 1:2)

At night. For all who cry at night, one who hears their voice, cries along with them.

(Talmud Bavli, Sanhedrin 104b).

Cry, she will [תִּבְכֶּה] *cry* – this is none other than a command: Cry, you will cry [תִּבְכֶּה]! One must cry at the sorrow of one's neighbor, whose son or daughter has died. For thus he takes away a little of their sorrow and puts himself a little in their place.

At night – for in the daytime their neighbor see their grief and may cry with them. At nighttime, people are left alone with their grief, and this is why it is written *Cry, she will cry*, that their neighbor cry with them at night, and as the weeping and sorrow are shared, they are diminished a little in the world.

*

There was a woman who was Rabban Gamliel's neighbor, whose son died and she would cry for him at night. Rabban Gamliel heard her voice and cried along with her until his eyelashes fell out. The next day his students took note and removed her from his neighborhood.

(Talmud Bavli Sanhedrin 104b)

But Rabban Gamliel was fulfilling what was written *cry, she will cry at night*, so why did they remove her from his neighborhood? His students said, because his eyelashes fell out – and it was because he was crying alone. His neighbors did not hear him crying, and did not cry along with him for that neighbor who lost her child, that is why we removed her from the neighborhood.

Because she, in their eyes, was like Abraham Our Father, of whom it is said:

² This Midrash will be in the forthcoming second English volume of *Dirshuni - Contemporary Women's Midrash*, Tamar Biala ed.

“What was Abraham Our Father like? Like an amphora of persimmon fragrance, sealed shut by a tight cord, laid aside in a corner, whose scent does not carry. But when it is stirred, its scent diffuses. Thus, the Holy Blessed One said to Abraham Our Father: Move yourself from place to place and your name will grow great in the world, *Go you* (Gen. 12:1).”

The students sought to remove her out of her neighborhood, that she would stir about in the world, going from one neighborhood to another, crying for her son, and her voice would be like a Shofar that sounds from one end of the earth to another, calling out: *Cry*, you will *cry in the night*, for you are the Community of Israel. And so, Rabban Gamliel will not cry alone for her in the night, but the people of his community and all the communities, will cry along with them, and through, the sorrow will diminish a little in the world.

And since she stirred about in their neighborhoods, the people cried along with her and their tears cleansed their souls. And so her mind eased a little and she found some respite for her soul.

Notes

What was Abraham Our Father Like – Midrash Breishit Rabbah 39:2